

FÉNYKÉPÉSZETI LAPOK.

HAVI KÖZLÖNY.

T A R T A L O M.

A fényképezésről, népszerű előadásban. (folyt.)
 V. Sárffy Ignácztól.
 Gyakorlati fényképészet. Veress Ferencztől,
 I. Tapasztalatok a „nedves kezelés” körül.
 (Folyt.)
 II. Tapasztalatok a „száraz kezelés” körül.
 (Folyt.)
 Szemelvény a külföldi szaklapokból.

Az oláhországi fényképészetről. Papp Alberttől.
 Megnyitó beszéd. Veress Ferencztől.
 Szemelvény a hozzánk intézett levelekből.
 Vegyesek.
 A szerkesztő izenetei.
 A horitékon: újabb előfzetőink névsora. —
 Hirdetések.

A FÉNYKÉPEZÉS RŐL, NÉP-SZERŰ ELŐADÁSBAN.

III.

Az üveglapok tisztítása és kolloidumozása.

A fényképezés gyakorlati részét elsajátítani nem sok nehézségbe kerül. Inkább hosszú ideig tartó folytonos gyakorlás az, mely a fényképezni akarót szép és hibátlan képek előállítására megtanítja, mint az elméleti tanulás. Ez utóbbi összevissza is néhány kép készítésének megfigyelése, vagy készítmódjuknak olvasása által könnyen helyettesíthető.

Tudva van, hogy a képek készítése két ágra oszlik: a nemleges (negatív) és az igenleges (positív) képek készítésére. Az első a tárgynak fölvétele üveglapra, a második a képnek áttétele az üveglapról papirosra. E szerint először is a nemleges képek készítmódját szükséges elmondanunk.

A fényképező mindenestre ar-

ra törekedjék, hogy üveglapokkal minél bővebben ellássa magát. A műkedvelő, ki a képeket csak saját mulatságára és gyönyörködésére készíti, megelégedhetik néhány példánnyal is, melyeket aztán többször is felhasználhat. — Említettem egyszer, hogy az üveglapok megválasztásában járjon el a fényképező a legnagyobb szigorúsággal s csak azokat vegye használat alá, melyeknek hibátlan voltáról teljesen meg van győződve. Ezt hangoztatom most, azon hozzáadással, hogy a kiválasztás szigorúságával egyesítse a fényképező azt is, hogy az üveglapok a legnagyobb pontossággal megtisztíttassanak.

Ablakainkat a midőn tisztogatjuk, s midőn azt a krétaporral eszközölt surlás és letörlés után ragyogni látjuk, azt mondjuk, hogy az üveg tiszta. Ezzel a móddal azonban nem elégedhetünk meg a fényképezéshez szükséges üveglapok tisztításánál, melyeken legtöbb esetben akkor is, midőn a szem

rajtok piszkot nem vesz észre, témérdek apró folt, hajszálnyi vastagságú homályos vonalak stb. léteznek, melyek a fénykép tiszta voltára lényegesen káros befolyással vannak. Nem elég tehát, hogy egyszerűen tiszta vízben lemoszuk az üveglapokat s aztán szárazra letöröljük (mert ekkor az üveg csak látszólag tiszta, de valójában nem), hanem szükséges a tisztításnak egyik különösebb és biztosabb módját alkalmaznunk.

Ez pedig — a többik közt — a következő:

Az üveglapokat, melyeknek hibátlan voltáról meggyőződést szereztünk, gyöngé hamuszir (vagy kénsavas-chromsavas kali) oldatba tesszük s benne hagyjuk 1—2 óranegyedig. Ekkor kivévé, tiszta és hideg vízben leöblítjük és ismételve gyöngé légenysavas vízbe mártjuk s benne hagyjuk ugyancsak 1—2 óranegyedig. E folyadékok maró hatása eszközli, hogy az üvegeken létező mindenféle mocok, zsírfolt, por stb. teljesen lemosatnak. Midőn az üveglap ez utóbbi folyadékból is előkerül, hideg vízben ismételve leöblítjük s aztán tiszta kendővel szárazra dörzsöltetik. Ezután következik a tripoli földdel való dörzsölés. Ebben úgy járunk el, hogy a tripoli földből és kevés ammoniakkal elegyített alkoholtól igen híg pépet készítünk s belőle kis mennyiséget az üveg felületére csepegtetünk; majd rongyok segítségével száradásig dörzsölvén, az üveg szélére gyülemlett tripoli² földet letöröljük. Most ismét ammonia-

kos alkoholt csepegtetünk rá, megtöröljük s e műtétet folytatjuk mindaddig, míg az üveglapra lehelt pára egyenletesen eltűnt, elenyészik, s a lehelés oltotta fátyol között semmiféle folt és re nem vehető. — A műkedvelők, kiknek tripoli föld tén birtokukban nincs, használhatnak hasonló eljárás mellett finom liszté zúzott krétaport is; mivel azonban ebbenkülönösen nagyszámu kova és mészkődarabkák szoktak előfordulni, esa is szükség esetében s jó megválasztás után ajánlhatom. — Nehogy a tripoli- vagy krétaporttal eszközölt dörzsölés következtében a beszoruló durvább részecskék karcokat ejthessenek az üveglapokon, tanácsos a port iszapolás alá vetni. Ugy tesszük ezt, hogy a port tiszta vízzel telt pohárba vetjük s jól felkavarjuk. A felkavarás után csakhamar másik üres és tiszta edénybe öntjük át s itt teljesen leülpedvén, a vizet fölüle óvatosan lebocsátjuk. A fenékre üllpedett s most már biztos finomságú port aztán használatba vehetjük. Ha az első pohár fenekére tekintünk, látni fogjuk, hogy a durvább töretű részecskék a felkavarás után a fenékre üllpedve, mind visszamaradtak. Ezt, hogy használható legyen, ismételve összecúszuk s az eljárást vele hasonló módon tovább folytatjuk.

Az üvegek tisztításához használt rongyok is figyelemre méltatandók. Legalkalmasabbak erre a célra a már elhasznált és ványulásnak induló lenkelmék. Még pedig azért ezek, mert nem foszlanak

úgy, mint a gyapotszövetek; továbbá, mivel használságuk miatt egészen puhára töretnék s így nincsenek rostjaik között kemény és merev részecskék, melyek legkönnyebben juthetnének az üvegre igen finom karczolásokat. De jók azért is, mert sokkal puhábbak, kevésbé foszlók, mint például az ugyanezen célra használt itatós-papiros*), szarvasbőr vagy selymszövet. Ez utóbbit egyáltalában nem merem ajánlani; — oka: mert az üveg a selyem dörzsölése által könnyen villanyossá válhatik, mi résint elősíti, hogy az üveghez porrészecskék s a ruháról lefoszlott finom szövetdarabkák vonzatnak, résint pedig hátráltatja a kolloidiumnak tapadását az üveglaphoz. Ez pedig mind a kettőhátráltató körülmény.

Semmi szín alatt nem volna helyeselhető dolog, hogy a fényképező közvetlenül a felvétel előtt tisztogassa meg üvegét. Nemcsak hogy hosszabb ideig lenne kénytelen várakoztatni a leveendő személyt a műteremben, de egyúttal elősegítené azon káros körülményeket is, hogy vagy nem lenne a sietség közt egészen tisztává a lap, vagy pedig az üveget a gyors dörzsölés által annyira felmelegíteni, hogy a kolloidium egyáltalában nem fogna jól az üveg lapon elterjedni. Az üveglapok e szerint folytonosan készletben tartandók, s

*) A tisztításhoz használni szokott itatós-papírok közt legalkalmasabb az ugynevezett Jó z s e f p a p i r. Csakhogy szerfölött drága.

száraz, — portól s egyéb káros befolyásoktól — óvott helyen őrizendők. De viszont nagyon sok üveglemezt se készítsen el előre a fényképező. Tapasztalt tény, hogy a három napnál tovább állott lemezek ismét bepiszkolódnak s ezeket — habár már gyöngében, — mégis újra kell megtisztítani.

Az üveglemezek tisztítása után következik a fényképezés második műtéte, a lemezeknek jódkolloidiummal való bevonása. Célja tudjuk, hogy mi. Az: hogy legyen az ezüst fürdőben támadt, joddal összekötött, s a világosság iránt érzékeny sóknak alapja. Hajdanában fehérnye réteggel vontak be az üveget, s csak később Le Grey jött arra a gondolatra, hogy a jódkolloidium — mivel az az üvegről hamar elpárolog, s maga után az üveghez tapadó vékony hártját hagy — sokkal czélszerűbb a fehérnyénél. Gondolatát gyakorlatilag Archer vitte keresztül 1851-ben.

A jódkolloidium higas folyadék, alkoholos égenyben feloldott lőgyapot. Azon tulajdonsága, hogy szerfölött gyorsan párolog, vigyázóvá tegyen bennünket arra, hogy az edény nyílása légmentesen zárva tartassék, s véletlenül nyitva ne maradjon. Ügyelni kell továbbá arra is, hogy a jódkolloidiummal leöntött üveglap ki ne tétessék a léghuzam hatásának, s ezáltal a nagyon gyors hegedésnek, mert ily esetekben finom ránczok képződhetnek az üvegen,

mi a fényképezésnek, megint csak hátrányára volna.

A jódkollodium még nem tartozik azon folyadékok közé, melyeknek a fény megárthatna, azért az üvegek kollodiumozása nyílt helyen, napvilág mellett is történhetik. Bevett szokás azonban, hogy a fényképezők — már a kényelem szempontjából is — a sötét szobában eszközlik. Azok, kik lámpa — vagy gyertyafény által világított sötét szobában dolgoznak, jól ügyeljenek, nehogy a kollodiumozást nagyon közel a lánghoz végezzék. A párolgó égény ugyanis gyulékony természeténél fogva könnyen fellobbanhat, s ez veszedelmes robbanást, esetleges testi sérüléseket is vonhatna maga után.

A kollodiumozásnak közvetlen a fölvetel, illetőleg az üveglemezek ezüstözése előtt kell megtörténni, s arra ne is gondoljon a fényképező, hogy tán napokkal előbb elkészített kollodiumos lapokat használjon képje előállítására.

A kollodiumozás egyszerű műtete a következőkép történik:

A behuzandó üveglapot előveszük, s a világosság felé fordítva jól szemügy alá vetjük, vajjon nem száll-e rá por, vagy egyéb idegen anyag, mely az üvegre mocskot vetett, vagyis meggyőződést szerzünk arról, hogy az üveglap tökéletesen tiszta-e? Bármennyire tessék is azonban ragyogó tisztaságának az üveglap, tanácsos azt a jódkollodium ráöntése előtt finom teveszőr ecsettel

még egyszer leporolni. Ez is meg-lévén, a fényképező jobb kezének hüvelyk- és mutató-ujja közé veszi az üveg egyik sarkát, s vízszintes helyzetben tartja, baljával pedig jódkollodiumot önt az üveg közepére oly formán, hogy az ott egy kis kerek tért foglaljon el. Ezután az üvegnek, egymásután mind a négy sarka felé, gyengén lejtős helyzetet ad, úgy, hogy a jódkollodium lassankint minden oldalra egyenletesen elterjedjen. Nem szabad az üveget hirtelen lehajtani, mert megtörténhetik, hogy a jódkollodium a nagy lendület következtében a szélekről lefoly, míg ellenkező esetben, ha a fényképező óvatos, szépen elterjed minden ponton a nélkül, hogy a legcsekélyebb mennyiség is a földre ömölnék. Midőn minden oldalról elterjedt már a jódkollodium, az utolsó szögeleten át a fölösleges mennyiséget a sarokhoz tartott üvegbe visszaöntjük, s az üveget eldugaszoljuk.

A kollodiumozás meglehetősen ügyességet kíván, s arra a fényképezőt a hosszas gyakorlat tanítja meg. Mivel a kollodiumban foglalt égény rendkívül gyorsan párolog el, magának a kollodium elterjesztésének az üveglapra, szintén lehetőleg gyorsan kell végbemeni. Ha lassu óvatossággal várja be a fényképező, míg a jódkollodium az üvegen szétfolyik, megeshetik, hogy egy-egy ponton vastagabb hártját vet a kollodium, mint másutt, s ez a képek tiszta voltára ismét csak baj. Vas-

tagabb réteg legföljebb csak a széleken lehet, hol azok, mint semleges területek, a képre semmi befolyással nem lesznek. De minden gyorsasága mellett ne legyen ismét a kollodiumozás túlságosan elsietett. Ez esetben ugyanis a képződő hártya szerfölött vékony lehet, vagy pedig túlhamarkodásával azt éri el a fényképező, hogy egy-egy kis részecske az üvegen egészen jódkollodium nélkül maradhat; az ilyen tires tért pedig utánöntéssel pótolni nemcsak hogy nagyon bajos dolog, de egyáltalában lehetlen is. Sok függ attól, vajjon kellő mennyiségű folyadék öntetik-e az üveglapra, vagy nem? Ebben a fényképezőnek gyakorlott szem az irányadó, de mindenesetre arra kell törekednünk, hogy inkább több, mint kevesebb folyadék öntessék az üvegre. Ha több, le lehet önteni, de ha kevesebb, úgy azt utánpótolni nehéz dolog.

A kollodiumozás után be kell várnunk, hogy az üveglapon a jódkollodium kellőleg meghegedjen. Csak akkor szabad a lapot az ezüstfürdőbe mártani, vagyis az üveget érzékenyíteni, ha a jódkollodium égénye elpárolgott. Ezt úgy tudjuk meg biztosan, ha az üveg szélét, — hol a kollodium-hártya rendszerint vastagabban szokott képződni — ujjaikkal megérintjük. Ha a réteg az ujjhoz nem ragad már, de azért az ujj nyomását magában megtartja, s a bőr reczéje rajta észrevehető, úgy a lemez kellőképen meghegedt és az ezüstözés-

re kész. Mások ismét azt szokták a meghegedés mértékétl tekinteni, midőn az üveglapról visszaöntött fölőleges kollodiumnak utolsó cseppje is csaposan heged meg. — Rendes körülmények között, vagyis ha a lég hőmérséke 15—16 foknyi, a lemez, $\frac{1}{2}$ —1 percz alatt bizonyosan megheged, kivéve, ha tán a réteg vastagabb, vagy a jódkollodium sűrűbb lenne, a mi azonban a fényképezésben egyáltalában nem ajánlatos. — Hogy az üvegen a jódkollodium-hártája szép, egyenletes és ránczok nélküli legyen, tanácsos a száradó lapot egyik sarkánál fonva himbálni, mely által egyszersmind a gyorsabb hegedés elősegittetik. Arra azonban ügyelni kell, hogy az üveg e himbálás közben a mennyre lehet, ne vízszintesen, mint inkább függőleges helyzetben tartassék.

Az, hogy a kollodiumozott üveglap kellő időben tétetik-e majd be az ezüstoldatba? Nagyon fontos kérdés a fényképezésben. Ha a jódkollodium meghegedve nincs, kocsonya forma csomókban itt-ott összehuzódik, ha pedig túlságosan sokáig tartjuk a kollodiumozott lapot a levegőn, a vele készített képek fátyolosokká leendenek.

A kellőképen kollodiumozott s meghegedt üveglap most már a harmadik műtéthez, az érzékenyítéshez jut. Erről azonban csak a jövő alkalommal.

V. Sárffy Ignác,
gymn. tanár.

pet készítetünk. A másodiknak ujnak és kissé égvényesnek kell lennie, ezzel erősítjük meg az elsőt minden tizenkét kép előállítása után legalább 40—50 c. emnyivel. Így mindig arányos minőségben lehet ezüst-fürdők és sohasem juthatunk oly szorult kö-lülmények közé, hogy merőben ujat kelljen készítenünk. Főleg ügyeljünk arra, hogy üveglapjainkkal életműves és életműtlen anyagokat ne hordjunk bele, mert ezek alkotó részeit annyira felbonthatják, hogy benne jó képeket alig készíthetünk. De hogyan fordulhatna ilyen eset elő, midőn üveg-jeink tisztítására felügyelünk, vagy azt megbízható emberünkkel végeztet-jük? Ha pedig ez mégis megtörtén-nék, fürdönket két-három óráig a nap sugarára tesszük ki, hol is az élet-műves anyag az ezüsttel egyesülven csapadék alakjában a fenékre száll s ekkor ugy erősítjük meg, mintha már 12 képet készítettünk volna általa. Egy kép előállítása után azonnal meg-tudjuk, hogy savanyítani vagy égvényesi-teni kell-e?

Az ezütfürdő állapotát mindig a legnagyobb gonddal figyeljük meg s ha segédem-re vagyunk kénytelenek biz-ni, legyen az illető elég avatott, vagy ha nem az, tegyük őt azzá; bizalma-san oktassuk a mi hasznunkért s az övéért is.

Ezeket tájékozásul előre bocsátva-most már a valódi munkához fogha-tunk. Legelőször is a l ö g y a p o t és l ö p a p i r o s készítését kell előad-nunk; nemcsak azért, hogy fogalmunk lehessen róluk, hanem hogy ha a szük-ség kívánná önerőnkől is minden ne-hézség nélkül állíthassuk elő azokat.

(Folytatjuk.)

II.

Tapasztalatok a „száraz keze-lés“ körül.

(Emulsio)

(Folytatás.)

Azt mondják többen s mi is állí-tottuk, hogy a külföldről hozatott

emulsióval behuzott kész üvegleme-zekre teljesen kielégítő nem-leges képet nem állíthatunk elő. Ezel azonban korántsem mondhatjuk azt, hogy azok mindegyike — bárhon-nan hozattak is — rossz, hasznavehe-tetlen volna. Lehetnek azok jók, mint-hogy ilyenek is, hanem vagy mi nem bántunk el velük megfelelőleg, vagy a valódi forrást nem találtuk el, a honnan mások hozattak olyan lemeze-ket, melyekkel nagyon meg voltak elé-gedve s az egekig magasztalták azokat.

Azt tartják némelyek, hogy a kül-földi emulsiós lemezek rövid idő alatt épen olyan általános használatba fog-nak jönni, mint a pozitív kép kezelé-sénél a tojásfehéres papirosok; ekkor azután még a kevesebb fényképészeti tapasztalatokkal bírók is nagyon könny-en állíthatnak elő szép és jó képe-ket. Mi azonban ezt a véleményt a maga általános értelmében teljessé-gel alá nem írhatjuk. Az igenis áll, hogy a most élő gyakorló fényképe-szek közül kitartó türelemmel sokan elsajátíthatják e nagy becsű kezelést; de az igaz, hogy az épen semmi mű-értelemmel nem bíróknak szintén any-nyit kell tanulniok, a mennyit tanul-tak azok, kik most a nedves keze-léssel kielégítő képeket tudnak fölmu-tatni.

Egy minden tekintetben jó ne-gatívznak előállítása hasonlíthatatla-nul több tudományt, nagyobb tapinta-tot kíván, mint a pozitív kép készíté-se; ez utóbbinál jobban a gyakorlat vezet, amannál pedig a számító tuda-mány s az esztetikai ízlés. Egy olyan gyakorló fényképész, kit műveletei közben tapasztalatai támogatnak, sok-kal könnyebben boldogul a külföldről hozatott emulsióval is — mert az elő-idezés közben fölmerülő akadályokat a nedves kezelés körül szerzett tapasz-talataival legyőzheti — mint az, ki-nek a uai fényképészetről még csak tapogatódzó ismeretei sincsenek. A gyakorló fényképésznek nem tanácsol-hatjuk azt, hogy egyszer innen, más-

pet készítetünk. A másodiknak ujnak és kissé égvényesnek kell lennie, ezzel erősítjük meg az elsőt minden tizenkét kép előállítására után legalább 40—50 c. cmnyivel. Így mindig arányos minőségben lehet ezüst-fürdők és sohasem juthatunk oly szorult kö-lülmények közé, hogy merőben ujat kelljen készítenünk. Főleg ügyeljünk arra, hogy üveglapjainkkal életműves és életműtlen anyagokat ne hordjunk bele, mert ezek alkotó részeit annyira felbonthatják, hogy benne jó képeket alig készíthetünk. De hogyan fordulhatna ilyen eset elő, midőn üvegjeink tisztítására felügyelünk, vagy azt megbízható emberünkkel végeztetjük? Ha pedig ez mégis megtörténék, fürdönket két-három óráig a nap sugarára tesszük ki, hol is az életműves anyag az ezüsttel egyesülvén csapadék alakjában a fenékre száll s ekkor ugy erősítjük meg, mintha már 12 képet készítetünk volna általa. Egy kép előállítására után azonnal megtudjuk, hogy savanyítani vagy égvényesíteni kell-e?

Az ezütfürdő állapotát mindig a legnagyobb gondnal figyeljük meg s ha segédek^{re} vagyunk kénytelenek bizoni, legyen az illető elég avatott, vagy ha nem az, tegyük őt azzá; bizalmasan oktassuk a mi hasznunkért s az övéért is.

Ezeket tájékozásul előre bocsátva most már a valódi munkához foghatunk. Legelőször is a l ö g y a p o t és l ö p a p i r o s készítését kell előadnunk; nemcsak azért, hogy fogalmunk lehessen róluk, hanem hogy ha a szükség kívánná önerőnkől is minden nehézség nélkül állíthassuk elő azokat.

(Folytatjuk.)

II.

Tapasztalatok a „száraz keze-lés” körül.

(Emulsio)

(Folytatás.)

Azt mondják többen s mi is állítottuk, hogy a külföldről hozott

emulsioval behuzott kéz üveglemezekre teljesen kielégítő nemleges képet nem állíthatunk elő. Ezzel azonban korántsem mondhatjuk azt, hogy azok mindegyike — bárhol-nan hozattuk is — rossz, hasznavehetetlen volna. Lehetnek azok jók, mint-hogy ilyenek is, hanem vagy mi nem bántunk el velük megfelelőleg, vagy a valódi forrást nem találtuk el, a honnan mások hozattak olyan lemezeket, melyekkel nagyon meg voltak elégedve s az egekig magasztalták azokat.

Azt tartják némelyek, hogy a külföldi emulsios lemezek rövid idő alatt épen olyan általános használatba fog-nak jönni, mint a pozitív kép kezelé-sénél a tojásfehéres papirosok; ekkor azután még a kevesebb fényképészeti tapasztalatokkal bírók is nagyon könnyen állíthatnak elő szép és jó képeket. Mi azonban ezt a véleményt a maga általános értelmében teljességgel alá nem írhatjuk. Az igenis áll, hogy a most élő gyakorló fényképé-szek közül kitaró türelemmel sokan elsajátíthatják e nagy becsű kezelést; de az igaz, hogy az épen semmi mű-értelemmel nem bíróknak szintén anynyit kell tanulniok, a mennyit tanul-tak azok, kik most a nedves keze-léssel kielégítő képeket tudnak fölmu-tatni.

Egy minden tekintetben jó negatív-nak előállítására hasonlíthatatlanul több tudományt, nagyobb tapinta-tot kíván, mint a pozitív kép készítés-e; ez utóbbinál jobban a gyakorlat vezet, amannál pedig a számító tudomá-ny s az esztetikai izlés. Egy olyan gyakorló fényképész, kit műveletei közben tapasztalatai támogatnak, sokkal könnyebben boldogul a külföldről hozott emulsioval is — mert az elő-idézés közben fölmerülő akadályokat a nedves kezelés körül szerzett tapasztalataival legyőzheti — mint az, ki-nek a uai fényképészetről még csak tapogatózó ismeretei sincsenek. A gyakorló fényképésznek nem tanácsol-hatjuk azt, hogy egyszer innen, más-

kor meg amonnan rendelje emulsiós lemezeit, valamint azt sem, hogy egyszer egyféle, máskor másféleképen előállítottakat hozasson; hanem válasszon egy jobb hirben álló lemezkészítőt, tőle vegyen mindig s csak az ugyanazon mód szerint készítettekől rendeljen; mindaddig folytassa azután kísérleteit, míg teljesen kielégítő művet mutathat föl. Ha rögtön nem sikerül a munka már türelmetlenkedünk, jobbra-balra kapkodunk, innen is onnan is hozatunk lemezeket; ezzel természetesen magunknak nem használunk, mert vagy csak nagy nehezen érünk célzt, vagy pedig — s ez a leggyakoribb eset — épen nem jutunk eredményhez. Mindenesetre hiba az, hogy nem tudjuk, vajjon az ujonnan rendelt lemezek jók lesznek-e? vagy legalább olyanok miut az, melynek már fegyatékán vagyunk? A kezeink között levő lemezek gyöngeségét már ismerjük, ehhez alkalmazkodunk is használat közben, de vajjon ugyanaz a hiba lesz-e a most érkezőkben is? nem kell-e innét néhányat próbaképen elrontanunk, hogy a válságos perczen ne maradjunk cserben?

(Folytatjuk.)

Az oláhországi fényképészetéről.

Ezelőtt mintegy két évvel elhátároztam, hogy megtekintem a szomszéd Oláhországot. Boldog-boldogtalantól még gyermekkoromban azt halottam, hogy e föld egy második Amerika, a hol t. i. a sült galamb az ember szájába repül. Nem e téves nézet, nem a hirtelen pénzszerzés birt arra, hogy átlépjem a határt; de most már régi óhajom volt, hogy e földet, népét, szokásait stb. megösmérjem. Két évet töltöttem Bukarestben s más vidéki városban; megösmertem az ottani viszonyokat s különösen — a mi leginkább érdekelt — figyelemmel kísérttem az ottani fényképészetet.

Erről akarok egyet és mást elmon-

dani. Mielőtt azonban megkezdeném, legyen szabad egy, e tárgygyal összefüggésben levő esetet megemlítenem, annyival is inkább, mert ez eset volt az indító ok arra, hogy jelen soraim napvilágot lássanak.

A mult hó valamelyik napján egy budapesti fényképiró tanácsot kért tőlem, vajjon érdemes volna-e neki azon célból, hogy üzletet nyisson, Oláhországba letelepedni? Én — ismervén az ottani viszonyokat — e tervéről lebeszéltem, s most talán valamely magyar városban ütötte föl sátorát. Nem tudom fog-e neki sikerülni terve, de abban bizonyos vagyok, hogy itt könnyebben fog zöldágra vergődni. A tapasztalat megtanított, hogy: „Extra Hungariam non est vita, si est vita, non est ita“, (Magyarországon kivül nincs élet, vagy ha van, az nem olyan) már t. i. magyar ember számára.

*

Oláh fényképészet szösz szerint nem létezik. Az oláhnak azon jó tulajdonsága van, hogy a szorgalmat, kitartást nem sokra becsüli, a gondolkozást pedig inkább felcseréli a kényelemmel, ha mindjárt kevesebb hasznot huzhat is belőle. A finomabb iparág, mint p. az asztalos, esztergályos, gépész, műlakatos, könyvkötő stb. nagyobb részt mind idegen kézben van; sőt az oláhországi fényképirók kilencztized része külföldi. Magában a fővárosban levő kilencz fényképiró közül egyetlen egy sincs született oláh. Jól esett látnom, hogy nem csak a bukaresti, hanem az egész oláhországi fényképészek közül — mint a sugár jegenye a kökénybokor szomszédtságában — egészen kiemelkedik egyik hazánkfia, Mándy Ferencz. A műterméből kikerült képek o'y gyönyörűek, hogy a budapesti kollegák műveivel bá'ran kiállják a versenyt. Állítom helyessége mellett bizonyít az is, hogy az o'áh királyné — a ki, mint tudva van, a költészet mellett nemcsak kitünő festő, hanem a fényképészet terén is kellő jártassággal

bir — a róla készített felvételekről a leghizelgőbbben nyilatkozott. Művészeti tehetségét, szorgalmát az oláh arisztokracia annyira méltatja, hogy nem mondok sokat, 6—7 év múlva — ha az előbbi 5 évhez hasonlólag működik — egyike lesz a bukaresti középosztály leggazdagabbjainak. Megemlítendő még az is, hogy a műtermében dolgozó magyar fényképirokat kivételes előzenységben részesíti.

De menjünk tovább. Miként Mándy Ferencz, Szathmári Károly kitünő aquarell-festőnk is udvari fényképiró; azonban az ő udvari czime még a régi korból datálódik, ma már mint fényképiró csak a harmadik helyen említhető. Ott van még Duschek (ha nem csalódom szintén magyar) s Reiser, ezek művek után ítélve Mándy és Szathmáry között állanak. Amannál gyöngébbek, de emezt mindenben megelőzték. Herter (nőfényképész), Schwarz, Major s még egy pár oly firma, melyekkel csak a szám szaporodik. Ezeknek existenciája nagyon is kétes. Ennyi a bukaresti — tehát a fővárosi — fényképészet. Mit szóljunk a vidékről. Pítést, Ploest, Buzen, Galac, Turnu-Szeverin, Braila, Giurgievo s Isten tudná még hány oláh nagyobb város csak oly fényképirokkal dicsekedhetik, kikre e jelző: kontár, igen gyöngye kifejezés. Azonban azt sem kell feledni, hogy az oláh közönség nagy részének értelme sincs még annyira kifejlődve, hogy a fényképészetet p. vidéki városban kellőleg méltányolni tudná.

A mi a fényképiró ifjuság díjazását illeti, arról is elmondom azt, a mit tudok. Ki tudja, talán használok vele.

Egy negatív retoucheurnek (a ki vidéken mindig, a fővárosban pedig a legtöbbször a fővétet is köteles végezni) fizetése havi 120—150, vagy teljes ellátás mellett 30—40 franc. A copirozók ellátással és tiz—husz vagy havi 50—90 frankkal díjaztatik. A pozitív retoucheurt rendszeren a ne-

gativ kezelő képviseli, mivel egész Oláhországban Mándy Ferencz kivéve, egyetlen atellier sincs, hol a pozitív retouch-ra külön egyént alkalmaznának.

E fizetés már Magyarországon sem mutat tul-virágzó állapotra, Oláhországban pedig egyáltalán kevés. mivel a független polgárok földjén — de kivált a fővárosban — igen nagy drágaság van.

*

E sorok megírására csak az késztetett, hogy eloszlassam azon balvéleményt, mely szerint Oláhországban oly könnyen s igen rövid idő alatt sok pénzre lehet szert tenni. Mind azoknak, kiknek a pénzszerzés a főcéljuk, nem ajánlom Oláhországot; a népszokások ismerése, vagy más — a fényképészettől egészen elütő — dolgok megismerése végett akarják a határt átlépni, azoknak azt mondhatom: csak előre.

Oláhország az érdekességekben ennyira gazdag kelet kapuja.

PAPP ALBERT.

MEGNYITÓ BESZÉD.*)

Vereas Ferencztől.

Tisztelt Uraim!

Midőn a helybeli „Ferencz-József” m. kir. tudomány-egyetem természet-tudományi kara elhatározta, hogy az általa művelt széles körű tudományok egyik kis ágának, a fényképészetnek előadására és tanítására tért nyit keblében; azon nagy tájékozottságának adta örvendetes és egyszersmind tiszteletreméltó jelét, hogy a művelt népek közt gyorsan terjedő és rohamosan fejlődő természettudományi vívmányokkal párhuzamban akar haladni; és csakugyan halad is.

En uraim már harminczkét év óta foglalkozom a fényképészettel, s e hosz-

* *) E beszéddel nyitotta meg szerkesztőnk a kolozsvári m. kir. tudomány-egyetemben fényképészeti előadásait.

szu időn át történt szakadatlan működésem némi eredményei bá'oritottak fel arra, hogy a természettudományi kartól az imént említett megtisztelő állást kérjem, melyet „Fényképészeti magántanító“ czímen volt szerencsém meg is nyerni.

Mint ilyen vagyok most itt önök előtt tisztelt hallgatóim, s hogy a közjó részére e nevezetes állást mennyire fogom sikeresen betölthetni, azt a kecségető jövő idő fogja bebizonyítani. Hivatásom tehát ezuttal az, hogy a fényképészetet a maga széles kiterjedésével könnyen felfoghatólag előad-
jam és gyakorlatilag is bemutassam.
E téren szerzett sokoldalú és gyakran okulással egybekötött tapasztalataim nyomán bátran kimondhatom, hogy a feladat nagyságáról, nyomós horderejéről van fogalmam. Egy rövidke felvilágosítás meg fogja győzni önöket szavaim igazságáról.

Önök uraim — legalább nagyrészen — a tudományok egyik legkiterjedtebb és legháládatosabb ágát, a természettudományokat kedvelvén, jól készült tanáraik útbaigazításával haladnak előre. Az ő vezetésök közreműködésével igyekeznek behatolni a természet ama végtelen titkaiba, melyek évezrek óta foglalkoztatják a megismerő vágyat; fel akarnak jutni arra a magaslatra, honnan az egész mindenséget átkaroló látó-határt szemlélhessék. Az elérhető eredmények azonban föltételezik azt, hogy a megelőző kor vívmányait ne kicsinyeljük, sőt vegyük föl azoká, mint alapokat, vizsgálódásaink körébe. Így történik azután, hogy szorgalmas méhekként gyűjtik össze azokat az adatokat, melyekhez saját tapasztalataikat is hozzáteszik, hogy így előbbre vigyék a jelzett tudományok körül szerzett ismereteiket. A természeti jelenségek és tünemények azonban csak akkor foghatók fel és észlelhetők, ha azokról előbb a szakértő vezetők a mély titkot rejtő leplet levonják. Így tehát évezeres munkán alapszik a természettudomány s

mi csak igyekeztünk a megelőző népektől ránk dióhéjban hagyott magvakat terebélyes fákká növelni,

Nem mondhatjuk azonban ugyanezt el a photographiáról, mint önálló tudományágról, mert e téren a távol multban nem dolgozott senki, vagy legalább nem abból a czélból, hogy ezt, mint egy kü'önálló tudományt, megszilárdítsák. Itt e téren csak a közelmult néhány évtíz adta meg a lökést s Daguerre nyomán 1839-ben a párisi akadémia mondá ki, hogy a fényképészet mint önálló tudomány-ág s hatetszik mint egy megélhető mód örök időkre megállapítottat. A nagy szó elhangzott, de nem a pusztában. Oriás lendületet nyert néhány évvel később a photographia, számosan sorakóztak zászlója alá, s így történt, hogy nevezetes vívmányokat mutatott fel, aránylag rövid idő alatt. Oly messzire kiterjedő és széles kört felölelő ma már a fényképészet, hogy ezt a kevés előzetes munka nyomán valóban csak nagy erőfeszítéssel lehet egészen oda szegzett figyelemmel is elsajátítani,

Ezért mondtam uraim azt, hogy feladatom nehéz; bár rendkívül nyomtatékos, mert ma már, midőn az Edison-féle világgraszoló nevezetes találmányok befutják az egész művelt földet, oda fejlődött a fényképészet is, hogy hatalmával mindenütt ott lehet. Vannak jelenségek a természet millió és millió tüneményei közt, melyek alig hogy megvillannak előttünk, már is eltűnnek a nélkül, hogy ezekről magunknak biztos vagy csak valószínűleg megközelítő fogalmat szerezhettünk volna. A fényképész azonban ott áll apparatusával a jelenség és tünemény előtt, egy kis kézmozdulat és már meglopta a természet titkát. Előt'ünk a kép, mely hű mása az eredetinek.

Az emberi, növényi és állati életben számtalanszor fordulnak elő olyan tünetek, melyek ha láthatók is, olyan gyorsan elmulnak, hogy lerajzolásukra az emberi kéz nem lehet elég gyors. Vannak olyan mozzanatok, melyek szá-

bad szemmel nem is láthatók, ilyen esetekben a photographia fődadata az emberi szem gyöngeségét kipótolni, ennek kell úgy visszaadni a tüneményeket, mintha azokat egy finom tükörlemezzen látnók,

A fényképezés körébe vag az is, hogy a kősziklák elmált részében található és számanalán féle alakban előforduló kövesült parányi diatomeeneket a maguk természet'es voltukban állítja e'énk te'szés szerinti nagyságban. A föld- és ásványtan tehát igen gyakran segítő társul veszi maga mellé a fényképezést. A föld felszínén vagy alatt mutalkozó ásványokról, vagy csillám vákonyoságra esiszolj kövekről magunknak meglehető's ismeretet szerezhethünk, vannak azonban a föld üregeiben olyan kemények is, melyek a napvilágon tetemes változást szenvednek. A földi üregek és barlangok ilyen helyeken megvilágítatván ismét a fényképész hiva'ása lép előtérre, ő nyújt legbiz'osabb alátokat az emberi szemnek, mert hisz hiven másolt.

Ott szerepel a fényképezés a csillagászat körében is, nagy szolgáltatot tesz a testek távolsági méreteinél, a sugárszinképletek alkotó részeinek meghatározásai körül, s minthogy igen rohamosan fejlődik a szilárd alapon, az ez uton felmutatható vívmányok naponkint megbizhatóbbak és nélkülözhetetlenek lesznek.

(Folyt. köv.)

Szemelvény

a külföldi szaklapokból.

El Photographische Notizen-ből.

A Moll-féle „Photogr. Notizen“ mult évi folyamának 201-ik lapján G. Krebesztől „Über Gelatin-Emulsion“ (a gelatin-emulsióról) czimű cikk jelent meg, melyben a többek közt azt mondja, hogy neki az emulsió készítése két évi tanulmányai után mindaddig jól sikerültek, míg a körülég 16°-nál R. szerint följobb nem

emelkedett. Szakértő egyének utasításai szerint tett kísérleteket, de mihelyt az idő melegsége 20°-ra emelkedett R. szerint, teljes lehetetlenség vala csak egy használható lemezt is készítenie. Ekkor azután a maga erején igyekezett ezt az akadályt utjából elhárítani s igyekezete rövid idő alatt csakugyan jutalmazva is lón, mert már R. sz. 22° melegben is emulsióval behuzott lemezei 6—15 perc alatt meghegedtek annyira, hogy száradásra félre tehetette. Azután pedig — s ez nagyon fontos — előidőzés közben nem borzasodik fel a kép, nem még akkor sem, ha rögzítés (fixálás) után órahosszat mozgathatunk is. Így tehát — úgy mond a czikkirő — eljárásomat az emulsiós lemezek készítése körül javításnak s egyszerűsítésnek nevezhetem. Végül így fejezi be sorait: ha vajjon a bőrözet — mint eddig — le fog-e a nagy melegben válni az üveglapokról, azt majd csak a nyáron fogom közölni az érdeklődőkkel!

Ime Krebesz urnak csaknem az egész cikkét közöltük, mely azt hisszük nemcsak bennünk, hanem másokban is kíváncsiságot költhetett föl az iránt, hogy vajjon miből állhat az ó eljárása, melylyel 22° melegben is meghegeszteti emulsióját üveglapjain? mert ez a felfödözés nem csekély jelentőségű azoknál, kik nyáron át is kénytelenek emulsiós lapokat készíteni. Azután kíváncsiságunkkal — nemde szíves olvasónk — fájó érzet is meglep bennünket az iránt, miért nem közli most tapasztalatát, miért hagyja azt a késő jövőre, majd csak a nyárra? Ki tudja él-e mindegyikünk akkor és élvezheti-e azt az édes érzést, melyet az szokott szerezni nekünk, midőn pályánkon egy-egy nehézséget nagy küzdelemmel legyőzhetünk. Habár mások segítségével is, de mindig jól esik nekünk az ily diadal. Ha eljárását czikke megírásával közölte volna, időt nyervén tapasztalatát talán nem egy közülünk bővitve és javítva tehetette volna közzé

eddig sokak öröme. Mert hisz Krebsz ur is mint mi, csak mások eljárásaiból meritvén, bővithette ki tapasztalatait. Miként a szorgalmas méhecske virágról virágra röpdös, hogy mézet gyűjthessen, ugy gyűjtjük össze mi is a tapasztalatokat pályánk gyarapítására. De valamint a mézet nem csak egyedül a gyűjtő élvezi, hanem egész társadalmunk: ugy nekünk is egymást kell gazdagítanunk tapasztalatainkkal. Vagy talán mi mint istenített lények a méhecskéknél alább állanánk? Ám vádoljon öntudatunk a multakért, de a jövőben ne adjunk alkalmat rá, különösen akkor óvakodjunk, ha azon czélből nyulunk tollhoz, hogy pályánkon szerzett tapasztalatainkat leirjuk. Hogy senkiben gyanut ne keltstünk, őszintéknek kell lennünk, s a mit leirunk ugy irjuk le, hogy az valóképen álljon olvasóink lelki szemei előtt. Mit használ ismeretekben való gazdagságunk, ha mászt nem részesítünk azokban akkor, midőn egymásnak szellemi fejlesztésére vagyunk hivatva élni? ... Ha nem így élünk, bizonyára azokhoz a vagyonban dúsgazdagokhoz lennénk hasonlók, kik fukarságuk miatt szegényebbek ama becsületes koldusnál, kitől egy árva fillért is megtagadnak. . . E szerint tehát a sok költséggel s hosszas vesződséggel járó vívmányainkat mint sült galambot röpítstünk mások szájába? s mi minden jutalom nélkül hoppon maradjunk? No még csak az kellene! Csak tessék másnak is küzdeni, ha valami nevezetes javítást akar tenni, stb. S ha az egyeseknek meggazdagodásra czélzó törekvését s a fölötte nagy mértékben terjedő önzést veszszük tekintetbe ezen urak ímentí nyilatkozatát nem lehet teljesen alaptalannak tekintenünk. A kik a fényképészettel csakis üzleti szempontból foglalkoznak, mint a ragadozó-madarak a kész prédára lesnek az újabb fölfedezésekre, s ha már jól laktak s meggazdagodtak is, pályatársaitat még sem részesítik a maradékból; sőt még segédeiket

sem vezetik be némely titokba és a kényesebb eljárásokba, pedig ezek javukra dolgoznak napestig. — Ezek az urak sokat, nagyon sok szépet tehetnek, mert gyakorlati téren mozognak s nagy ügyességgel tudják a természettudósok eszméit realizálva hasznukra fordítani. Ha valamely újabb fölfedezés általánosságra vergődhetik, ennek 10 százalékjá valamely önzételen természetudóstól ered, kinek minden utógondolat nélkül főczélja az, hogy a szépet és jót általánosítva érvényre juttassa. Csak az sajnos, hogy az ilyenek száma a tömeghez képest még nagyon kevés. A kecségtető jövő hajnalpírja azonban kezd már azok számára is mutatkozni, kiknek a nagyvilági élettől távol zugokban kell élniök s előre haladni nem tudhatnak, mert a kísérletekhez nincs sem anyagi sem szellemi tehetségük, de van lelki erejük, van akaratuk a szép és jó elsajátítására, mihelyt alkalom nyílik ezekre. Ime az önzök legönzöbbikének hirdetett Anglia minden más államot megelőzve kizárólag csakis a fényképészet részére a k a d é m i á t állított fel. Ha Ausztria ily nagyot nem tesz is, de igen dicsérendő az a tette, hogy Salzburgban szép fejlődésnek indult fényképészeti szakiskolát állított fel. Ezen felül a buzgó Horn Emil indítványára a bécsi kormány hajlandó a fényképészet fejlesztésére kísérleti álmást léptetni életbe Bécsben. A párisi fényképészeti társulat szintén ehhez hasonlótt akar szervezni. A berlini müegyetemben a fényképészetet mint rendes tantárgyat már régtől fogva gyakorlatilag adja elő dr. H. Vogel. Nálunk ez évben akar a kormány budapesti müegyetemünkön ilyen tanszéket felállítani: Talán fölösleges is már említenem, hogy itt a kolozsvári egyetemen a fényképészek minden részleteivel együtt gyakorlatilag és elméletleg is előadatik mint mellék tárgy. Ezek örvendetesen mind arra mutatnak, hogy a fényképészet lassankint határozott irányt kezd ölteni,

helyet kapott a szép művészetek közt, erős alakká fejlődött, szemeiből éltető tűz sugárzik, melynek világa a szünet nélkül fejlődő tudományok soha be nem látható határát árasztja el.

Tehát velünk együtt vigasztalódva lehetsz kedves olvasó, mert nincs távol tőlünk már az a kor, midőn akadémiánk, kísérleti állomások és szakiskolákban a fényképezési javításokkal és új felfedezésekkel nem üznek titkot, nem csalóka álmokat, melyekkel közülünk nem egy akad már a lépre mint egy vergődő madár!

Nem! a többi tudományokkal együtt szabad lesz ez is mindnyájunk boldogítására, hogy így lassankint mi is szoros kapcsolatu és testvéries tarsulatot alakíthassunk, melynek összerakott garasaihól eszközöket szerezhünk haladásunkra.

Kalandozásunk után jöjj velünk kedves olvasólaboratoriumunkba. Nem de itt hős lég van, pedig R. szerint 17° a meleg, igen, mert künn 28° Gelatin-emulsiós lapot készítsünk együtt bármely eljárás szerint. Most csak lássuk meg, hogy szobánkban, hol a tüzelés miatt már 2°-kal melegebb van, miképen fagyalaltjuk meg kocsonyásodásra a gelatin emulsiót lapjainkon? Nagyon egyszerűen. Ime ez a 60 □ cm.-nyi márványlap egy □ meter nagyságu bádoggálczába van vízmértékre helyezve s a tálcza széle közt levő 40 centiméternyi közjégdarábokkal van körskörül megtöltve. E szerint tehát bármilyen meleg van is lehet a szobában mindaddig megfagyalalni a gelatin-emulsiót, míg a tálcza és a márványeszlop között a jég el nem olvad. Hátónk mindig s fagypontra áll, alig hogy a harmadik lapot tesszük a vízmértékre állított márványlapra, az első már megfagyott azaz meghegedt annyira, hogy végleges megszáradás végett léghuzamos helyre tehetjük, 22 foknyi melegben sem indul többé olvadásnak gelatin-emulsiónk. Ebből csinált oly féltett

titkok Krebesz ur, hogy talán részvényeket isszándékozott kibocsátani mint Kroh!...

Ez az eljárás különben nem titok, a ki sokat hibélődött gelatin-oladatokkal tudhatja. Azután Abney százados is közöl egy eljárást szintén erre a célra, de a föntebbi sokkal egyszerűbb s mégis célra vezető; így készítjük mi is nyáron lapjainkat!

Szemelvény

a hozzánk intézett levelekből.

Ugy látszik erre a célra állandó rovatot kell nyitnunk, mert folytonosan érkeznek hozzánk olyan melegen hangon irt s iparművészetünk bajait tárgyaló sorok, melyek megérdemlik, hogy napvilágot lássanak.

A s b ó t h Kamilla nagyszebeni fényképész, ki kezdettől fogva nagy érdeklődéssel volt a többi hazai fényképésznővel együtt lapunk iránt így ír: „Örömmel olvastam, hogy kedves lapocskánk szilárd alapot nyerve virágozni fog. Nem is hittem én azt, hogy pártolásban ne részesülne, hisz nagyon szomorú jelenség lenne az, ha a fényképészek tulajdon javukért nem lelkesülnének. A lapban közölt elismerő levelekkel én is egyetértek, még Berky fényképész ur nyilatkozatával is, mert tanulni csakugyan kötelességünk. Már is sokat tanultam a lapból és köszönöm a tanácsot az ammoniak-kezelésre nézve. Tegnap és ma tettem egy pár kísérletet s az eredmény meglepően szép volt; hiszem, hogy még fokozni is lehet így az érzékenységet. Ma egy csinos gyermek felvétel sikerültét csakis ennek köszönhetem. Még egyszer köszönöm szíves tanácsát.” (Zárójel közt megjegyezzük, hogy szorgalmas fényképésznőnk a múlt évi budapesti női-iparkiallitáson fényképeiért kitüntetést nyert.)

Egy vidéki fényképész, ki neve elhallgatására kért meg, a következő jellemző adatot nyújtja: „Lapunk ér-

dekében — Budapestén létemkor — meglátogattam több fényképészt, hogy pártolókat fogjak (!) Némelyiknél meg predikációt is tartottam, hogy megnyerjem az ügynek és ime néhányan így fizettek ki: „Még megjárna, ha itt Budapestén szerkesztenék, hol legalább a k a d é m i a í s v a n, de Kolozsvárott? ott nincs semmi értelme, de meg is fog bukni, mer nem pártoljuk!“ Ily körülmények közt ugyancsak életrevaló ember lehet uraságod azon gyűjtője, ki Budapestén 12 embert fogott törbe.“— Ehhez nem kell commentár. Szegény lapunk, tehát a hol a k a d é m i a nincs, ott nem lehet fényképészeti szaklapot szerkeszteni! Milyen szellemes gondolkodás! No majd mire benő az illetők fejelágya, Kolozsvárt is állítunk akadémiát s megteszvük őket tiszteletbeli levelező tagokká!

Minő más gondolkodással van Lengyel S. budapesti fényképész! Ő már magyar komolysággal üti fel a tojást a helye t, hogy csak a héját kopogtató meg; ime egy rész leveléből: „Folyóiratában kifejezett eszméje legyőzte szerénységemet és fölbátorit arra, hogy üdvözöljem nemes törekvéseért azon czél felé, mely nekem is rég óhajtott eszmém volt: Tanítani, nemesíteni szaktársainkat, tekintélyt szerezni osztályunknak a világ előtt. Az első lépést már megtette uraságod, szivemből kívánom, hogy ismerje föl a nagy közönség az ügy fontosságát és pártolása által szerezzék meg a jutalmat. — Forró vágyom volna most az, hogy uraságod körében legyek, hogy némiképen én is segítségére lehessenek. De hiába most ezt nem tehetem. Inkább hozzá szólok égető bajainkhoz.

Bebizonyított tény, hogy az elmélethez, a hol csak lehet gyakorlatot is kell alkalmazni. Legelső szükség volna tehát egy oly intézet létrehozása, melyben ez elmélet mellett gyakorlatilag is kellene oktatni segédeinket. Egy ily intézet van Salzburgben

s erről a szaklapok sok szépet mondanak el; még olyanok is tanulnak itt, kiknek már állandó és jó forgalmu üzletük van.

Mily üdvös lenne nálunk egy ilyen szakiskola létrehozatala. Szomoruan kell tapasztalunk, hogy sok fényképésznek és segédnek a chemiáról úgy szólván tapogatózó fogalma is alig van; már pedig ily alap hiányában nem is kívánhatunk valami sokat tőlük. Sokan vannak olyan irigy mesterek is, kik ha tanultabbak egy kis sé nem akarják segédjeiket bevezetni szép világok féltékenyen őrzött titkaiba. A közönség elismerése előbb nem is fog teljesen bekövetkezni, míg tanult és művelt embereket nem nevelünk, kik azután megállják helyüket mindenkor.

Ez intézet üdvös voltáról úgy hiszem fölösleges beszélnem, tudja, érzi enneh szükségét minden fényképész.

Következik e sorok után az intézet fölállítására vonatkozó tervezgetés, ezt azonban szük terünk miatt már nem adhatjuk. S ha véleményünkre talán kíváncsi valaki ez ügyben így szólhatunk: Egy híres hadvezér azt mondotta, hogy h á r o m nagy hatalom van a földön, melylyel mindent ki lehet vivni: „P é n z, p é n z é s p é n z!“ Nálunk mind a három hiányzik!...

A... fényképész a többek közt ezeket mondja: „Elofvastam b. közlönyének két számát s örvendek, hogy van már alapja lapunknak. Hiszem, hogy fönn fog ez maradni, ha a hazai fényképészek nem fognak idegenkedni az eszmecseréktől. Egy aranybánya is assankint nyílik meg kincseivel, nekünk is lassan kell haladnunk, hogy alapos legyen munkánk, mert csak így emelkedhetünk a külföldiekkel egy színvonalra.

Ma már értelmes munka által tudunk csak boldogulni, mert a közönség izlése naponkint finomabb; újságra, szépségre vágyik s nekünk lé-

pést kell tartani a korrall, hogy eleget tehessünk a sokoldalú követelményeknek. A régi üres frazisok ma már senkinek a szájába nem adnak kenyeret, fata morganá-k (déliabok) lettek ezek s csak az alapos szaktudomány boldogít az életben. Egy fényképész állása ma nagyon fontos, mert ha műterme, munkája és tudománya nem elégíti ki a közönség finom ízlését elteheti apparatusát nyugalomba, senki sem fogja fölkeresni. Miért olyan közönyösek tehát a fényképészek a vállalati iránt? hisz ez akarja őket olyan helyzetbe juttatni, hogy tudományosan műveltek legyenek. — Nem olyan foglalkozás ez a mienk, melynek élete talán kétséges volna. Nem, sőt fényes jövőre számíthat. Ideje volna tehát, hogy minden hazai fényképész szorgalmas méh gyanánt csoportosuljon uraságod lapja köré, mert ez adja a himport a mézhez, melylyel magukhoz édesgethetik a közönséget.

Igyekeznünk kell a haladást elősegíteni s eszméinket itt kicserélve tökéletesedni. Hiába van csillogó szépségű butorral megtömve a fényképész műterme, ha egyszer ő maga nem méltó műterméhez, mert nincs tudományos alapja és szép érzéke iparművészetünk iránt. Már pedig e nélkül boldogulni nem lehet, mert ismételve mondom, hogy a közönség ízlése nagyon érett már arra, hogy e szép művészet iránt fogékony legyen. Nagy elismerést érdemel e sorok írója, mert mély belátásán kívül dicséretére válik az is, hogy német a jku létre szívvvel-lélekkel csüng a magyar fényképészek művelődésén.

VEGYESEK.

Tisztelettel kérjük azon t. olvasóinkat, kiknek előfizetése e számmal lejárt, sziveskedjenek azt mihamarább megújítani,

tani, mert fölös számú lapot ezután sem nyomatunk.

A d o m a. Nagy népcsödület van az egyik fővárosi fényképész kirakata előtt. Azt hittem, hogy valami zsebmetasztót csiptek el, vagy talán olyan komédiás tart mutatványokat, ki a maga fejét harapja le. Sietek tehát a nép közé furakodni, hogy megtudjam az összeszaladás okát, miközben folyton halhatók voltak, „csodálatos, ki kell írni az ujságba, nagyszerű, no még ilyet se láttam, hallatlan“ stb. efféle fölkiállítások. A csoport közepén egy tisztes öreg úr áll körülvéve nevetőktől.

— Ki az kérem? — tudakozódom egy elegans külsejű nőtől.

— E g y e m b e r u r a m ! a k i m é g s o h a s e m f é n y k é p é z t e t t e l e m a g á t !

— No annak már én is a szemébe nézek!..

K é r e l e m. Minthogy határozott szándékunk magyar fényképészeti szaklapunk megalapítóinak arcképéből egy csinos csoportot összeállítani s ezt fénynyomatú mellékleten minden olvasóinknak megküldeni, tisztelettel megkérjük lapunk t. olvasóit sziveskedjenek arcképüket közönséges vizitkártya nagyságban szerkesztőségünkhez beküldeni.

Azt hisszük mindenki helyeselni fogja ebbeli szándékunkat s reméljük, hogy az arcképek mihamarább kezünk közé jutnak. A küldöket képük megérkezéséről lapunkban fogjuk értesíteni.

A hazai fényképészek névsorának összeállítása lassan halad ugyan, de ha mindazok, kiket e tekintetben közreműködésre kértünk föl, pontos adatokat nyújtanak, remélhetjük, hogy a névsor közlését még e félévben megkezdhetjük vagy a borítékon vagy pedig lapunhoz egy, erre a célra csatolandó mellékleten.

Hiba igazítás. Lapunk mult számának első cikkében a j.) betű alá tévedésből került a csodasó, mert nem ezt, hanem az alkénecssavas szikenyoldatot (Unterschweifsaures Natron) ajánlja a szerző cyankalium helyett.

Áprilisi számunkhoz Divald K. fényképész ur egy fénynyomatu képet fog csatolni.

Jelen számunk nyomdai akadályok miatt késett.

Veszprémi Samu bpesti kereskedőnek jelen számunkban levő hirdetésére különösen felhívjuk olvasóink figyelmét. Veszprémi a hirdetett jódkollodiumból mutatóvánt küldött be hozzánk; tettünk is kísérletet ezzel s az eddig legjobbnak tartott külföldi jódkollodiummal összehasonlítván, az övét minden tekintetben nagyon jónak találtuk. Verseny társa lehet ez bármely külföldinek smint illet melegen ajánljuk olvasóinknak.

Adoma.

Vendég: Ismerte ön boldogult nagyapámat?

Fényképész: Mintha most is látnám, oly élénken emlékezem rá.

Vendég: No akkor legyen szives és fényképezze mellém!

— **Mennyiért fényképezi le ökrömet?**

— **Öt forintért.**

— **Hátha én is melléje állok?**

— **Akkor is öt forintért, mert nekem mindegy, ha kettően lesznek is a képen.**

A SZERKESZTŐ IZENETEI.

Kérjük azon fővárosi és vidéki lapok t. szerkesztőit, kik még csereviszonyba óhajtanak velünk lépni, sziveskedjenek lapjukat számunkra megküldeni.

Hentziszobor. Csakis rövidtve adhattuk. A boríték már ki volt szedve s így vissza nem vonhattuk.

K-Félegyházara. Gratulációjéért köszönet. A lap elment.

D. F. Miskolcz. Megjött, köszönjük.

Zs. V. Zombor. — **R. M. Sopron.**

— **E. I. Szathmár.** Várhatjuk? . . .

Hazafi. **Budapest.** Helyzetében gondoljuk magunkat s így maradjon az a díszes klubb ismeretlenül. Sokszor jó büntetés az agyonhallgatás is. Különbben majd rájuk jár a rud. **A n-t** várjuk.

Eperjesre. Nem kaptuk meg a mit kértünk. Vajjon miért? . . . A képekkel kérjük a negatívot is.

A. Arad. Az illetőnek küldöttünk lapokat s levelet is írtunk, de semmi hang! Üdvözlét!

Szives gyűjtőnknek. **Budapest.** A lap oda fog küldetni. Magán ügyben is írtunk.

R-ó J. Bpest. — **J. J. Kassa.** — **B. I. Torda.** — **N. Gy. Arad.** — **K. J. Királyháza.** — **A K. N.-Szében.** Válaszoltunk mindnyájuknak.

K-Vásárhelyre. Türelmet kérünk, mert el vagyunk halmozva közleményekkel. Jövőre bizonyosan. Üdv.!

??? **Bpest.** Mi egészen eltérő véleményben vagyunk. „Ne ítélj, hogy ne ítéltesél!”

— **Dobszóval** nem megyünk madarat fogni. — **A cikkről** — átolvasása után — levélben.

„**Da guerre** találmányai” cz. cikkek hibás adatai miatt nem közölhető.

M-k H-ó Bpest. Mikorra várhatom cikkedet?

Veszprémi S. Vettük.

H Gy. Arad. Kívánsága szerint történt.

Tisztelettel kérjük azon t. olvasóinkat, kik a hazai fényképészek, segédek és műkedvelők névsorának összeállításához közreműködésüket ígérték meg s kiket erre föl is kértünk, sziveskedjenek az adatokat mihamarább hozzánk beküldeni.

Lapunkra még folyvást előfizethetni.

Lapunk eddig megjelent számai 1 frtért megrendelhetők.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

VERESS FERENCZ.